

Галина Білоконь
Національний авіаційний університет
м. Київ

ОПАНУВАННЯ НОВИМИ ЗНАННЯМИ ЧЕРЕЗ ЗАНУРЕННЯ У МОВУ

Визначаючи сутність освіти, вчені надають особливого значення ролі мови. Кожен окремий індивід, піднімаючись від своєї природної сутності в сферу духу, знаходить у мові, звичаях, суспільному устрої народу задану субстанцію, якою він бажає оволодіти, як це буває при вивченні мовленню.

Таким чином, цей окремий індивід постійно перебуває на шляхах освіти і його природність постійно знімається відповідно до того, що світ, у який він вростає, утворюється людською мовою і людськими звичаями.

Тобто, освіта людини супроводжується зануренням її в мову та мовленнєву діяльність народу.

Визначаючи сутність мови текстів, ми прагнемо до пізнання викладеної в них істини. Це зв'язано з тим, що при розумінні того, що передано нам історичною традицією, не просто розуміються ті чи інші тексти, а виробляються певні уявлення і осягаються певні істини.

Процедура пояснення переважає в діяльності викладача, який мусить виробити вірну методику передавання змісту предмета вивчення студентській аудиторії. Проте, перш ніж пояснювати відповідний матеріал студентам, викладач повинен

сам адекватно зрозуміти його, щоб потім це розуміння донести до тих, хто навчається.

Таким чином, в учбовому процесі відбувається подвійне розуміння одного й того ж тексту: спочатку воно досягається викладачем, а потім – через процедуру пояснення – студентом. Невірне розуміння сенсу тексту викладачем приводить у кінцевому рахунку до неадекватного його розуміння студентом.

Тобто, процедури розуміння й пояснення в процесі навчання перебувають у нерозривній єдності: вони здійснюють зв'язок між знаком (або словом) і його значенням. Цей шлях пролягає через мову, оскільки вона служить меті розуміння.

Для того, щоб отримані знання стали надбанням самого учня, треба доповнити процес зовнішнього сприйняття знань через пояснення власним розумінням і переживанням матеріалу, перевівши його у свій внутрішній духовний світ.

Процедура розуміння в навчальному процесі – це певна репродукція, яка ґрунтується на співвіднесенні змісту матеріалу, що вивчається, з початковим продуктом. Тобто, це реконструкція студентом початкового сенсу відповідного тексту, яка впливає з життєвого моменту досліджуваної концепції. Вона може супроводжуватися поясненнями викладача, в процесі якого виникає співрозуміння обома сенсу даного тексту, врешті-решт порозуміння студента й викладача, в якому виявляється також відношення обох до предмета вивчення.

Не менш важливою в навчальному процесі є процедура тлумачення. Часто тексти оперують різними символами та образами, які можуть по-різному тлумачитися.

Це пов'язано з тим, що для процесу тлумачення характерні суб'єктивні почуття, переживання, емоції того, хто читає відповідні тексти, внаслідок чого відбувається творче осмислення й засвоєння прочитаного кожним індивідом. Відомості можуть виражатися різними мовними засобами, які неоднаково сприймаються різними читачами.

Різне тлумачення одного й того ж тексту приводить до конфлікту інтерпретацій. В таких випадках викладач і студент спільно звертаються до змісту самого тексту, ставлячи йому запитання й відшуковуючи в ньому відповіді на них.

Процедури пояснення, розуміння й тлумачення мають свою специфіку у закладах освіти, де вивчаються іноземні мови.

Деякі вчені уподібнюють освоєння іноземної мови до завоювання нової позиції в баченні світу, оскільки в цьому процесі відбувається перенесення на іноземну мову свого власного світорозуміння та свого власного уявлення про мову, що не дозволяє повною мірою усвідомити досягнете на цьому шляху.

Вважають, що іноземна мова репрезентує інший культурний світ, який відкривається в процесі її засвоєння.

У зв'язку з цим розрізняють два шляхи вивчення іноземної мови. Перший шлях – це опанування літературною іноземною мовою, щоб уміти нею розмовляти. В цьому випадку той, хто її вивчає, не знає предметного відношення до мови як такої, як феномену.

Інший шлях вивчення іноземної мови – це дослідження її спеціалістом – філологом, для якого іноземна мова виступає матеріалом для історії мови або для порівняльного аналізу з іншими мовами. Тому вивчення творів іноземною мовою в учбовому закладі, на думку деяких вчених, веде до втрати ними життєвості самих творів, оскільки в цьому процесі відбувається адаптація тексту до рідної мови.

Але разом з тим, неможливо зрозуміти те, що говорить і має сказати нам цей твір, якщо він не звертається до вже знайомого й рідного, яке має бути опосередковане висловлюванням тексту. Вивчення іноземної мови є, таким чином, розширенням сфери всього того, що ми взагалі можемо вивчити.

Отже, адаптація іншомовних текстів є вимушеним засобом засвоєння іноземної мови, хоча при цьому втрачається безліч нюансів, якими так багата кожна мова. Але це перший етап на шляху вивчення іноземної мови та її граматики.

Більш складним етапом є навчитися розуміти її, тобто вміти переживати той сенс, який у ній закладається.

Ефективність вищої освіти передбачає творчий підхід до вивчення іноземних мов, взагалі до набуття та використання отриманих знань.

Цьому може навчити лише викладач, який не тільки передає готові знання для засвоєння студентами, але й залучає їх до співпраці в процесі отримання знань,

показуючи, якими шляхами йшов розвиток відповідної думки, які перепони долалися на цих шляхах.